

СТ А Н О В И Щ Е

От: доц. д-р Ваня Петрова Иванова

ВУ / научна организация Университет за национално и световно стопанство

Научна специалност Професионално направление 3.8 Икономика
(Политическа икономия – микроикономика и макроикономика)

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по *научна специалност* 3.8 Икономика (Политическа икономия – микроикономика и макроикономика) в УНСС.

Автор на дисертационния труд: **Иванина Цекова Манчева**
Тема на дисертационния труд: Механизъм на функциониране и ефективност на пазара на информационни стоки

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 768/25.03.2022 на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Икономикс“, при ОИФ на УНСС по научна специалност 3.8 Икономика (Политическа икономия – микроикономика и макроикономика) съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС №.952/19.04.2019. Обучението е осъществено в редовна форма през периода 2 април 2019 до 2 април 2022 г. Самата тя е възпитаник на същата катедра, както като бакалавър, така и в магистърска степен .

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Разработката е обем от 232 страници, от които същинският анализ обхваща 214 страници, а останалото са литературни източници – общо 328 и 22 източници на данни. Дисертационният труд е посветен на един сравнително по-малко изследван в научната литература(особено в българската) въпрос – този за пазара на информационни стоки. Информацията винаги е била ценна стока. В наши дни тя придобива още по-голяма значимост поради новите възможности на информационните и телекомуникационни технологии(ИКТ) и дигитализацията. Този нов пазар на информационни стики(ИС) и услуги е различен, динамичен и все още недостатъчно

изследван. Ето защо безспорната актуалност на темата е важен положителен момент в това изследване.

Структурирана в три глави, работата следва логично, надграждащо се изложение. Тази конструкция позволява на автора да проследи в литературния преглед направените научни заключения и стъпвайки върху тях да развие своята идея за „анализ на пазара на информационни стоки и на механизма на функционирането му, при което да се открият спецификата на информационната стока, причините и последствията от деформиране»(стр. 9)на този пазар в съвременните условия. Реализирането на тази цел и доказването на изследователската теза се постига чрез изпълнението на три научни задачи. Използваните научни методи са дескриптивни и логически. Практически липсват иконометрични методи и дисертационният труд се отнася изцяло към групата на теоритико-методологичните изследвания.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Дисертацията се отличава с висока информационна осигуреност и с използване на широк кръг от теоретични източници. Авторът демонстрира задълбочени познания на теорията и умело интерпретира разнородна информация. Като по-важни научни резултати и силни страни на разработката могат да бъдат посочени следните моменти:

- Представяне и критичен прочит на различни теории за същността и ролята на информацията и нейните специфики при създаване, ползване, разпространение.
- Поставяне на фокуса на изследването върху икономическите механизми, които оказват влияние върху създаването, обработването, предаването и използването на информационни стоки, както и въпроса за границите на пазарните механизми.
- Разкриване на същността на информационната стока през призмата на приложените три критерия – ценност, ограниченост и присвояване, като въз основа на това е направена авторова специфична типологизация на ИС. Едновременно с това е представен анализ на спецификите при търсене, предлагане и детерминантите, определящи поведението на икономическите субекти на този, различен от традиционните пазари на индустриални стоки, пазар.
- Интересен подход е интерпретирането на информационните стоки чрез теорията за публичните блага.
- Извеждането на преден план на съществуващите ограничения при обработката, съхранението, предаването и приемането на информация и свързаните с това разходи на микроиво, което не само позволява да се преформулира въпросът за ефективността в информационния свят, но е и отправна точка към изследване на пазарното влияние и дигиталните платформи.
- Анализ на пазарните и непазарните механизми, определящи достъпа до информация, които в условията на мрежова свързаност и високи трансакционни разходи водят до възникване на различни механизми на непазарна координация и коопериране.

Въз основа на всичко посочено по-горе смятам, че задачите на изследването са решени успешно, изследователската цел е напълно реализирана, а основната теза на дисертационния труд е доказана.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В автореферата докторантката претендира за четири научни приноса(стр.42). Първият от тях, свързан с обобщаване, представяне и интерпретиране на съществуващо знание за теории за информацията, има по-скоро характер на научен резултат.

- Приемам за същинско обогатяване на теорията направената авторова класификация на информационните стоки, изясняването на характера и спецификите на тези стоки, при което са обобщени техни свойства и проявления.
- С приносен характер е и анализа на функционалния механизъм на различаващия се поради редица особености пазар на информационни стоки. Възгледите на автора за мотивите на търсене и предлагане и въвеждането на понятието за информационни мрежови ефекти и ролята им за (не)ефективното функциониране на пазара също дообогатяват научната представа в тази област.
- Схващането на автора и интерпретацията за границите на пазара на ИС и неговата неефективност, както и анализа на съвкупността от източници на пазарна неефективност и на пазарни провали, които са свързани с нарастващата възвръщаемост, наличието на несвършена конкуренция, външните ефекти, информационната асиметрия, ролята на случайността, също могат да се възприемат като приноси.
 - Струва ми се възможно обособяването на още един извод с характер на принос – схващането, че от икономическа гледна точка истинността на дадена информация определя нейната полезност. Информативността се основава както на ролята на информацията за намаляване на несигурността (непредвидимостта), така и на нейната обяснителна сила. Направеното разграничение между несигурността и неопределеността на информацията, позволява да се разбере по-добре функционалния механизъм на пазара на ИС.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Към автореферата е даден списък с четири самостоятелни публикации на автора и една в съавторство, които са свързани с дисертационния труд. Всички те са в издания на УНСС и научни конференции. Посочените публикации включват значими резултати от дисертацията, което ми дава основание да считам, че тези резултати са достатъчно популяризирани.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът съдържа всички необходими реквизити и е разработен на високо професионално равнище. Той отразява коректно и в достатъчна степен съдържанието на дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

1. Разработката би спечелила допълнителна стойност, ако в първа глава при литературния преглед и представянето на постигнатото в науката до този етап по въпросите, свързани с ефекта на инерцията, присъстваше много по-ясно и категорично авторовото мнение и подкрепата(или критиката) на представените възгледи.
2. Липсата на емпиричен анализ затруднява категоричното приемане или отхвърляне на всяка от трите хипотези. Изводите остават в сферата на логическите мисловни конструкции. Препоръчвам на докторантката да допълни анализите си с подходящ емпиричен анализ и да тества своите изводи с реални емпирични доказателства. Това не само ще даде допълнителна аргументация на направените изводи, но е перспективно научно-изследователско поле за бъдещи изследвания.

8. Заключение

Представената дисертация представлява самостоятелно, задълбочено и комплексно научно изследване по избраната проблематика, което е базирано на прилагането на съвременни методологични подходи и в което има ясно изразени авторски приноси. В него са постигнати съществени теоретико-методологични и емпирични резултати, като формулираната изследователска теза е защитена убедително и аргументирано. Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на УНСС. Дисертационният труд показва, че докторант Иванина Манчева притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения, като демонстрира качества и възможности за самостоятелно провеждане на научно изследване. Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен 'доктор' на Иванина Манчева по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност "Политическа икономия"(микроикономика и макроикономика).

01.05.2022 /София

Подпис:
(доц. д-р Ваня Иванова)

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

OPINION

From: *Assoc. Prof. Vania Petrova Ivanova, PhD*
University of National and World Economy
Scientific speciality Professional field 3.8 Economics
(Political economy - microeconomics and macroeconomics)

Subject: Dissertation work for the award
of the educational and scientific degree " **doctor** " on
scientific specialty in professional field 3.8 Economics
(Political Economy - Microeconomics and Macroeconomics) at the UNWE.

Author of the thesis: **Ivanina Tsekova Mancheva**

Topic of the thesis: Mechanism of functioning and efficiency of markets for information goods

Reason for presenting the opinion: participation in the composition of the scientific jury for the defense of the thesis according to the Order № 768/25.03.2022 of the Rector of the UNWE.

1. Information about the doctoral student

The doctoral student was trained in the PhD program at the Department of Economics, at the FGE of the UNWE in the scientific specialty 3.8 Economics (Political Economy - Microeconomics and Macroeconomics) according to the Order of the Deputy Rector for Research of the UNWE №.952/19.04.2019. The training was carried out in full-time form during the period 2 April 2019 to 2 April 2022. She herself is an alumna of the same department, both as an undergraduate and graduate .

2. General characteristics of the presented dissertation

The development is 232 pages long, of which the actual analysis comprises 214 pages and the rest is literature sources - 328 in total and 22 data sources. The thesis is devoted to a relatively less explored issue in the scientific literature (especially in the Bulgarian one) - that of the information goods market. Information has always been a valuable commodity. Nowadays it is becoming even more important due to the new opportunities of information and telecommunication technologies (ICT) and digitalization. This new market for information goods and services is different, dynamic and still under-explored. Therefore, the undeniable relevance of the topic is an important positive point in this study.

Structured in three chapters, the thesis follows a logical, building outline. This construction allows the author to trace in the literature review the made scientific conclusions

and to develop on them his idea of "the analysis of the market of information goods and the mechanism of its functioning, highlighting the specificity of the information good, the causes and consequences of deformation" (p. 9) of this market in modern conditions. The realization of this goal and the proof of the research thesis is achieved through the implementation of three scientific tasks. The scientific methods used are descriptive and logical. Econometric methods are practically absent and the dissertation refers entirely to the group of theoretical-methodological research.

3. Evaluation of the obtained scientific and scientific-applied results

The dissertation is distinguished by its high level of information security and its use of a wide range of theoretical sources. The author demonstrates a thorough knowledge of theory and skillfully interprets a variety of information. The following points can be pointed out as more important scientific results and strengths of the development:

- Presentation and critical reading of different theories on the nature and role of information and its specificities in creation, use, dissemination.
- Placing the focus of research on the economic mechanisms that influence the creation, processing, transmission and use of information goods, and the question of the limits of market mechanisms.
- Revealing the nature of the information commodity through the prism of the applied three criteria - value, scarcity and appropriation, and on this basis the author's specific typology of IS is made. At the same time, an analysis of the specificities of demand, supply and the determinants of the behaviour of economic actors in this market, different from the traditional markets of industrial goods, is presented.
- An interesting approach is to interpret information goods through public goods theory.
- Bringing to the fore the existing constraints in processing, storing, transmitting and receiving information and the associated costs at the micro level, which not only allows to reframe the question of efficiency in the information world, but is also a starting point to explore market impact and digital platforms.
- An analysis of the market and non-market mechanisms determining access to information, which in the context of network connectivity and high transaction costs lead to the emergence of different non-market coordination and cooperation mechanisms.

Based on all the above, I believe that the tasks of the research have been successfully solved, the research objective has been fully realized, and the main thesis of the dissertation has been proven.

4. Evaluation of scientific and scientific-applied contributions

In the abstract, the PhD student claims four scientific contributions(p.42). The first of these, relating to the generalisation, presentation and interpretation of existing knowledge about information theories, is more in the nature of a scientific result.

- I accept the author's classification of information goods, the clarification of the nature and specifics of these goods, in which their properties and manifestations are summarized, as a real enrichment of the theory.
- The analysis of the functional mechanism of the information goods market, which differs due to a number of peculiarities, is also of a contributory nature.

The author's views on supply and demand motives and the introduction of the notion of information network effects and their role in the (in)efficient functioning of the market also enrich the scientific insight in this area.

- The author's perception and interpretation of the limits of the IP market and its inefficiencies, as well as the analysis of the set of sources of market inefficiencies and market failures that are related to increasing returns, the presence of imperfect competition, externalities, information asymmetries, and the role of randomness, can also be seen as prinsi.
- It seems to me possible to distinguish another conclusion with a contributory character - the notion that from an economic point of view the truth of a piece of information determines its usefulness. Informativeness is based both on the role of information in reducing uncertainty (unpredictability) and on its explanatory power. The distinction made between uncertainty and indeterminacy of information allows a better understanding of the functional mechanism of the IP market.

5. Evaluation of the dissertation publications

The abstract is accompanied by a list of four independent publications of the author and one co-authored, which are related to the dissertation. All of them are in publications of the UNWE and scientific conferences. These publications include significant results of the dissertation, which gives me reason to believe that these results have been sufficiently popularized.

6. Evaluation of the abstract

The abstract contains all the necessary requisites and is developed at a high professional level. It reflects correctly and sufficiently the content of the dissertation.

7. Critical comments, recommendations and questions

1. The development would have gained additional value if the author's opinion and support (or criticism) of the views presented had been much clearer and more explicit in the first chapter when reviewing the literature and presenting what has been achieved in science to this point on the issues related to the momentum effect.
2. The lack of empirical analysis makes it difficult to categorically accept or reject each of the three hypotheses. Conclusions remain in the realm of logical mental constructs. I recommend that the doctoral student supplement her analyses with appropriate empirical analysis and test her conclusions with actual empirical evidence. This will not only provide further support for the conclusions drawn, but is a promising research area for future research.

3.

8. Conclusion

The presented dissertation is an independent, in-depth, and complex scientific study on the chosen issue, which is based on the application of modern methodological approaches and in which there are clear authorial contributions. Significant theoretical and methodological results are achieved, and the formulated research thesis is defended convincingly and with arguments.

The dissertation contains scientific, scientific - applied results, which represent an original contribution to science and meet all the requirements of the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria (LADAB), the Regulations for the Implementation of the LADAB and the relevant Regulations of the UNWE. The dissertation work shows that doctoral student Ivanina Mancheva possesses in-depth theoretical knowledge and professional skills, demonstrating qualities and capabilities for independent scientific research.

Due to the mentioned above I confidently give my **positive assessment** for the conducted research, presented by the above-reviewed dissertation, abstract, results and contributions, and I propose to the honorable scientific jury **to award the educational and scientific degree ‘Doctor’(PhD)** to Ivanina Mancheva in the professional field 3.8. Economics, scientific specialty 'Political Economy' (microeconomics and macroeconomics).

01.05.2022 /Sofia

Signature:

(Assoc. Prof. Vania Ivanova, PhD)